

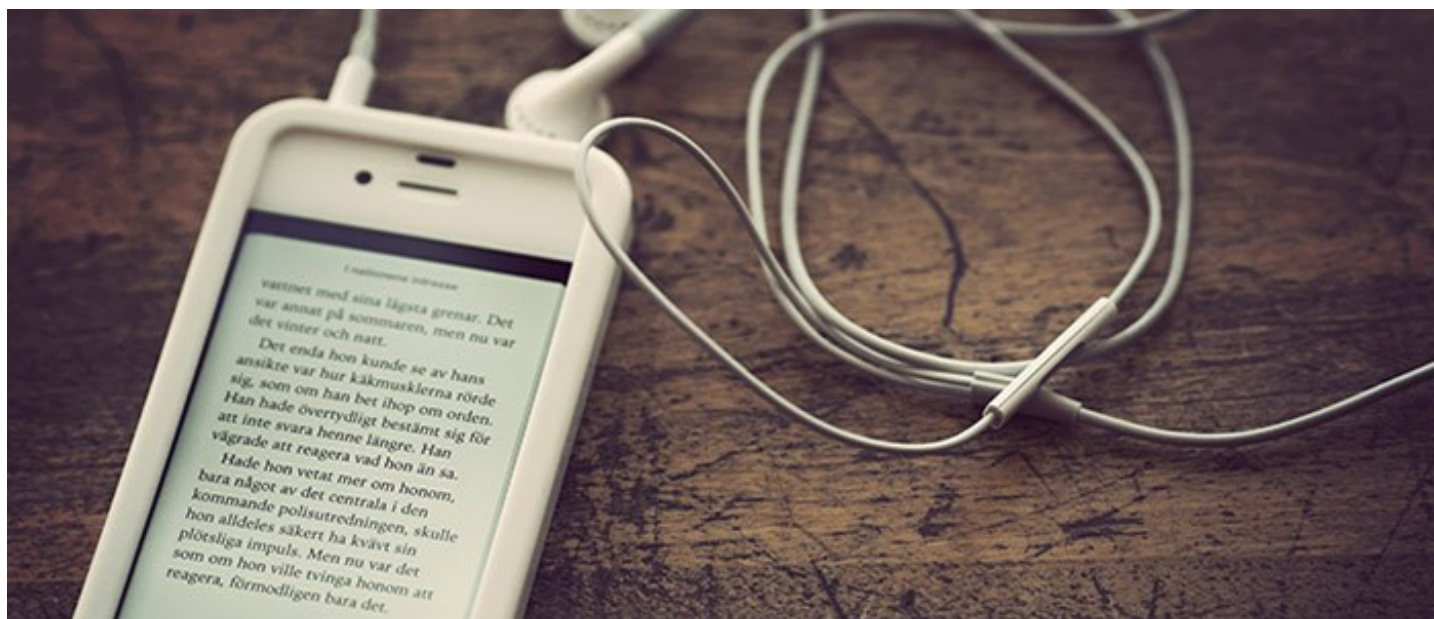
Farlige stoffer i elektriske og elektroniske produkter

Innholdsfortegnelse

Farlige stoffer i elektriske og elektroniske produkter

Publisert 09.06.2017 av Miljødirektoratet

Elektriske og elektroniske produkter (EE-produkter) kan inneholde helse- eller miljøfarlige stoffer. Produktene må leveres til forsvarlig avfallsbehandling etter bruk.

Elektroniske produkter skiftes oftere ut nå enn før - de får stadig nye funksjoner og har blitt billigere. Foto: Jonas Tana, Flickr

TILSTAND

EE-produkter inneholder farlige stoffer

EE-produkter består ofte av mange ulike deler som inneholder mange forskjellige stoffer - som tungmetaller og organiske forbindelser. Noen av stoffene kan være skadelige for helse og miljø. Plast- og gummikomponenter som i for eksempel ledninger, deksler og kretskort kan inneholde bromerte flammehemmere og ftalater, vippebrytere og lysstoffrør kan inneholde kvikksølv, batterier kan inneholde tungmetaller, eller det kan være bly i loddetinn.

Stor utskifting av EE-produkter

EE-produkter har deler som kan inneholdestoffer som tungmetaller og organiske forbindelser.

Plast- og gummikomponenter som for eksempel ledninger, deksler og kretskort kan inneholde bromerte flammehemmere og ftalater. Vippebrytere og lysstoffrør kan inneholde kvikksølv, og batterier kan inneholde tungmetaller, eller det kan være bly i loddetinn.

I dag skaffer vi oss stadig flere og flere EE-produkter, både fordi de er billigere enn før og fordi det hyppig utvikles flere produkter med nye funksjoner. Vi bytter derfor ofte til nye modeller fordi de fort blir umoderne, eller fordi de går i stykker og det ikke lønner seg å reparere dem.

Dette fører til at mengdene EE-avfall stadig øker.

KONSEKVENSER

Farlige stoffer kan spres til omgivelsene

De farlige stoffene i EE-produktene kan påvirke oss og omgivelsene på mange måter. Dette kan gjelde helt fra produksjonsfasen til gjenvinning av materialer i produktene når de kastes.

Farlige stoffer i EE-produkter vil i liten grad lekke ut under bruk, men kan likevel være en mulig kilde til spredning i innemiljøet. For eksempel vil en sparepære eller et lysstoffrør som knuses, slippe ut kvikksølv som vil ligge og dampe av i lang tid hvis det ikke blir fjernet. Et annet eksempel er funn av bromerte flammehemmere i husstøv. Det kan komme fra EE-produkter.

Hvis EE-avfall havner på søppelfyllingene, vil de farlige stoffene etter hvert kunne vaskes ut og havne i naturen via sigevannet.

TILTAK

Mottaksordninger for EE-avfall og forbud mot farlige stoffer

Kjemikalier som regnes for å utgjøre en alvorlig trussel mot helse og miljø, settes på den norske prioritetslisten. Stoffene blir dermed omfattet av et nasjonalt mål om at bruk og utslipp av kjemikaliene skal kontinuerlig reduseres, med intensjon om å stanse utslippene innen 2020.

EE-avfall

I Norge har private forbrukere kunnet levere EE-avfall gratis til forhandlerne helt siden 1998. EE-avfall kan leveres gratis i enhver butikk som selger tilsvarende produkter, og du behøver ikke ha kjøpt dem der. EU har tatt etter Norges krav om innsamling og behandling av EE-avfall.

Miljødirektoratet arbeider for at forhandlere stadig skal få bedre mottaksordninger, og for at de skal informere bedre om ordningen med gratis innlevering av EE-avfall.

Forbud mot farlige stoffer

Bly, kvikksølv, kadmium, seksverdig krom og flere bromerte flammehemmere er forbudt i EE-produkter. Det er vedtatt å utvide listen over forbudte stoffer med de fire ftalatene DEHP, BBP, DBP og DIBP. Forbudet gjelder fra 2019, og fra 2021 for noen produktområder. Bestemmelsene er gjennomført i Norge gjennom produktforskriften.

For noen produkter er det unntak fra bestemmelsene. Det er for eksempel fremdeles tillatt med en viss mengde kvikksølv i sparepærer og lysstoffrør og bly og kadmium til helt spesielle formål. Disse unntakene er tidsbegrenset.

EE-produkter

- Omfattende og sammensatt gruppe produkter, som for eksempel støvsugere, komfyrer, TV-apparater, PCer, mobiltelefoner, lysstoffrør, kabler og ledninger
- Når EE-produkter kastes, får vi en sammensatt miks av materialer og komponenter som kan inneholde helse- og miljøfarlige stoffer. Disse må tas forsvarlig hånd om
- EE-avfall inneholder også verdifulle ressurser, som for eksempel sjeldne metaller. Disse er viktig å ta hånd om, slik at de kan brukes om igjen i nye produkter